

AB SÜRECİNİN TÜRK SENDİKALARINA ETKİLERİ

Türk Eğitim Sen'in Eğitimin Sesi Dergisi, Ekim-Kasım 2005

Yıldırım Koç

Türkiye 1963 yılında Avrupa Ekonomik Topluluğu ile Ankara Anlaşması'nı imzaladı. 1 Ocak 1996 tarihinde gümrük birliği gerçekleşti. 3 Ekim 2005 günü ise Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılımına ilişkin katılım görüşmeleri başladı. Bu sürecin Türk sendikaları üzerinde ne tür etkileri oldu?

Bazı yazarlara, sendikacılarımıza ve kitle iletişim organlarının yayınlarına bakarsanız, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girme çabaları Türk sendikacılığına çok olumlu katkılarda bulunmuştur ve daha da bulunacaktır. Örneğin, Avrupa Parlamentosu'nun Alman üyesi Cem Özdemir'le yapılan bir görüşme, TÜRK-İŞ Dergisi'nin Temmuz-Ağustos sayısında yayımlandı. Bu görüşmede Cem Özdemir şöyle diyor:

“Bence sendikaların AB'den ötürü kazanacağı çok şey var. Çünkü AB'ye girmek aynı zamanda ortak tüketici haklardan, işçi haklarına kadar AB'nin kapsamına girmek demek. İşçilerin de lehinedir AB'ye girmek, çünkü şu anda sermaye maalesef ülkeleri birbirine karşı kullanmaya çalışıyor...Bence sendikalar en büyük AB taraftarı olmalı... Avrupa ne kadar güçlü olursa, işçilerin gücü de o kadar artar... Benim tavsiyem, sendikalar özellikle ortak normlar konusunda baskı uygulamalı.”

Alman milletvekili Cem Özdemir'in söyledikleri doğru değildir. Ancak, bu işleri fazla bilmiyor da, gazete haberi veya kahve sohbetiyle karar veriyorsanız, siz de böyle düşünebilirsiniz. Tabii ki her şerde bir hayır vardır. Bu ilişkideki şerlik, hayırlı bazı olaylara da vesile olmuştur. Ancak, bir bütün olarak bakıldığında, Avrupa Birliği ile ilişkiler Türkiye'de sendikacılık hareketine zarar vermiştir ve vermektedir.

Bu yazıda dört konuya ilişkin bilgi ve görüş aktarmaya çalışacağım.

(1) Türkiye, 3 Ekim 2005'ten itibaren iç mevzuatını Avrupa Birliği'nin 100 bin sayfayı aşan mevzuat bütünlüğüne (müktesebatına) uydurmaya çalışacaktır. Bu süreçte, sendikal hak ve özgürlükler konusunda hiçbir gelişme beklenmemelidir.

(2) Avrupa Birliği ile gelişen ilişkiler sayesinde Türk sendikalarının Avrupalı sendikalardan sendikacılığı öğreneceği veya uluslararası dayanışmanın gelişeceği gibi bir yaklaşım saçmadır.

(3) Avrupa Birliği emperyalizmi, doğrudan veya bazı Avrupa sendikaları aracılığıyla Türkiye'de para harcamaktadır. Para alanlar buyruk da almaktadır. Bir kez zahmetsiz para alıp bunun keyfine alışanlar, aldıkları paranın karşılığını emperyalizmin politikalarına uygun davranarak öderler. Emperyalizmin politikalarına uygun davrananlar ise, Türkiye'deki dostlarını ve müttefiklerini kaybederler. Avrupa Birliği emperyalistleri, sözde Ermeni soykırım iddialarına karşı çıkamayanların, Kıbrıs'ta Yunan ve Rum tezlerini savunanların, Heybeliada Ruhban Okulu'nun açılmasını ve Fener Rum Patriği'ne ekümenik kimliğinin verilmesini kabul edenlerin, ulusumuzun etnik kökenlere ve inançlara göre bölünmesini isteyenlerin sırtlarını sıvazlar, ceplerini doldurur. Ancak böyle davrananlar halkımızdan kopar; güç yitirir. Ne yazık ki bazı sendikacılar bunu yapmıştır ve yapmaktadır.

(4) Diğer taraftan, Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilişkileri sürecinde AB'nin dayattığı politikalar, Türkiye'de işsizliği artırmaktadır. Sendikacılık hareketinin en büyük düşmanı işsizliktir. AB emperyalizminin artırdığı işsizlik, sendikacılığa büyük darbe indirmektedir.

Bunlar AB sürecinin Türkiye’de yol açtığı olumsuzlukların önemlileridir. Ancak bir de olumlu yan vardır. Avrupa Birliği ile ilişkiler geliştikçe, halkımızın ve sendikalarımızın giderek artan bir bölümü, millici-ulusalci bir cephede toplanmaya başlamıştır. Soğuk Savaş yıllarında Avrupalı emperyalistlerii dost görenler, bugün tek dişi kalmış canavarı, emperyalizmi kavramaktadır. Eskiden Avrupa işçi sınıfının enternasyonalist bir anlayışla Türk işçilerinin yanında olacağını sananlar, bugün Avrupalı işçilerin de emperyalist sömürüden ve yağmadan pay aldığını ve kendi devletlerinin emperyalist politikalarını desteklediğini görmeye başlamıştır. Bugün bütün bu kesimler, ülkemizdeki tüm anti-emperyalist, millici ve emekten yana güçleri biraraya getirme çabasını sürdürmektedir.

Şimdi bu noktalara biraz daha ayrıntıda bakalım.

(1) AB Müktesebatında Sendikal Hak ve Özgürlüklere İlişkin Bir Düzenleme Yoktur

Avrupa Birliği ülkelerinde ücretler yüksektir ve gerçek ücretler artmasını sürdürmektedir; çalışma süreleri kısadır; iş güvencesi vardır. Sendikal hak ve özgürlükler konusunda çok az kısıtlama söz konusudur.

Avrupa Birliği’nde işçi hakları konusunda iki düzeyde düzenleme bulunmaktadır.

Birincisi, ülkeler düzeyindedir. Her ülke, kendi geçmişine, geleneklerine, sınıflar arasındaki dengelere ve ekonomik-toplumsal-siyasal yapısına bağlı olarak, işçi hakları ve sendikal hak ve özgürlükler konusunda çeşitli düzenlemeler getirmiştir.

İkincisi, Avrupa Birliği düzeyindedir. Avrupa Birliği’nin yasama organı olan Avrupa Birliği Konseyi, Avrupa Birliği’nin tüm ülkelerini bağlayan düzenlemeler yapmıştır. Bu düzenlemelerin bütünlüğüne, “Avrupa Birliği müktesebatı” denmektedir.

Türkiye, Avrupa Birliği’ne uyum sürecinde, yalnızca bu ikinci grup mevzuata, Avrupa Birliği müktesebatına uymakla yükümlüdür.

Avrupa Birliği ülkelerinde imrenilen işçi hakları ve sendikal hak ve özgürlüklerin hiçbiri Avrupa Birliği müktesebatına dahil değildir. Avrupa Birliği ülkelerinin işçilerinin yararlandığı ücretler, iş güvencesi, sosyal güvenlik, sendikal hak ve özgürlükler ve diğer hakların hiçbiri Avrupa Birliği’nin bağlayıcı düzenlemelerinde yoktur. Bunların hepsi, ilgili ülkenin mevzuatı ve uygulaması sonucunda ortaya çıkmıştır.

Bu ülkelerin bu hakları tanıyabilmesindeki ana neden ise emperyalist sömürüdür. Bunun kanıtlarından biri, AB üyesi ülkelerde sendikalaşma oranları son 20-30 yıllık dönemde sürekli olarak düşerken ve grevler iyice azalmışken, haklarda önemli kısıtlamalara gidilmemiş olmasıdır¹. Ayrıca, çok farklı sendikalaşma oranlarının olduğu ülkeler arasında kazanılmış haklarda fazla bir farkın bulunmaması da sendikaların rolünün sorgulanmasına neden olmaktadır. Sosyal devlet zayıflamaktadır; ancak bunun nedeni, ulusötesi şirketlerin karlarını düşük vergili ülkelerde gerçekleştirmeleri ve daha az vergi ödemeleridir.

Birçok kişi, Avrupa Birliği ülkelerindeki gelişkin işçi haklarını ve sendikal hak ve özgürlükleri Avrupa Birliği müktesebatının gereği olarak düşünmekte ve Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne uyum sürecinde sendikal hak ve özgürlüklerde önemli bir ilerleme sağlanacağına inanmaktadır. Bu düşünce temelden yanlıştır. Avrupa Birliği müktesebatında, sendikal hak ve özgürlüklere ilişkin düzenleme yoktur.

¹ Sendika üyeliğindeki gelişmeler için bkz. EIRO, **Trade Union Membership 1993-2003**, 2004, 18 s. ve EIRO, **Developments in Industrial Action 1998-2002**, 2004, 13 s.

Avrupa Birliği Kurucu Antlaşması'nın 137. maddesi 1. fıkrası şöyledir:

“...Topluluk, aşağıdaki alanlarda Üye Devletler'in faaliyetlerini destekleyecek ve tamamlayacaktır:

- (a) İşçilerin sağlık ve güvenliğini korumak için özellikle çalışma ortamının iyileştirilmesi;
- (b) Çalışma koşulları;
- (c) İşçilerin sosyal güvenliği ve sosyal korunması;
- (d) Hizmet akitleri sona erdirildiğinde işçilerin korunması;
- (e) İşçilerin bilgilendirilmesi ve işçilere danışılması;
- (f) Yönetime katılma da dahil olmak üzere, işçilerin ve işverenlerin temsili ve çıkarlarının kolektif bir biçimde korunması (5. paragraf hükümleri dahilinde);
- (g) Topluluk topraklarında yasal olarak ikamet eden üçüncü ülke vatandaşlarının istihdam koşulları;
- (h) 150. madde hükmü saklı kalmak kaydıyla, işgücü pazarından dışlanan kişilerin entegrasyonu;
- (i) İşgücü pazarındaki olanaklar ve işyerlerinde muamele açısından kadınlar ve erkekler arasında eşitlik;
- (j) Sosyal dışlanmayla mücadele edilmesi;
- (k) “c” fıkrası saklı kalmak kaydıyla, sosyal koruma sistemlerinin modernleştirilmesi.”

Diğer bir deyişle, Avrupa Birliği yalnızca bu konularda düzenleme yapabilir. Ayrıca, bu düzenlemelerde küçük ve orta işletmelere zarar verilmesine yol açılmaz. Aynı maddenin 2. fıkrası şöyledir:

“Bu amaçla Konsey, yönergeler aracılığıyla, her Üye Devlet'ten elde edilen koşulları ve teknik kuralları göz önüne alarak kademeli olarak yürürlüğe koyulması için asgari koşulları belirleyebilir. Bu yönergelerde, küçük ve orta ölçekli işletmelerin kurulmasını ve gelişmesini engelleyecek şekilde idari, mali ve hukuki sınırlamalara yer vermekten kaçınılır.”

Aynı maddenin 5. fıkrası ise Avrupa Birliği'nin ücretler ve sendikal haklar konusunda düzenleme yapamayacağını belirtmektedir:

“Bu madde hükümleri ücretlere, dernek kurma (örgütlenme), grev yapma ve lokavt uygulama haklarına uygulanmaz.”

Avrupa Birliği, bu nedenle, bugüne kadar, sendikal hak ve özgürlükler konusunda bağlayıcı düzenlemeler yapmamıştır.

Avrupa Birliği müktesebatında, işçi sağlığı ve iş güvenliği, kadın-erkek eşitliği, ayrımcılığın önlenmesi ile işçilerin bilgilendirilmesi ve kendilerine danışılması (sosyal diyalog) konularında önemli düzenlemeler bulunmaktadır. Ancak, mümkün olmasına karşın, iş güvencesi konusunda önemli yönerge yoktur.

Avrupa Topluluğu'nun 1989 yılında kabul ettiği **İşçilerin Temel Sosyal Hakları Bildirgesi**, tavsiye niteliğinde ve bağlayıcılığı olmayan bir karardır. Bu Bildirge'nin 11. maddesi sendikalaşma, 12. maddesi toplu pazarlık ve 13. maddesi de grev haklarını düzenlemektedir. Ancak, grev hakkı, yalnızca çıkar uyuşmazlıklarında tanınmakta, hak grevi hakkı kabul edilmemektedir.

7 Aralık 2000 tarihinde Nis Zirvesi'nde kabul edilen **Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi** bugün yalnızca tavsiye niteliğindedir. Bu bildirge, Avrupa Kurultayı tarafından hazırlanarak 18 Temmuz 2003 tarihinde Avrupa Birliği Konseyi'ne sunulan Avrupa Birliği Anayasası'na ikinci bölüm olarak konmuştur. Ancak ülke yetkililerince imzalanan Anayasa, ülke yasama organlarının onaylaması tamamlanmadığından ve Fransa ve Hollanda referandumlarında reddedildiğinden henüz yürürlüğe girmemiştir. Girse bile, bu Anayasa'da öngörülen haklar

son derece sınırlıdır. Madde II-12, “herkes, çıkarlarını korumak için sendikalar kurabilir ve sendikalara üye olabilir” demektir. Madde II-28, işçilerin ve işverenlerin, “ulusal yasalara ve uygulamalara uygun olarak” uygun düzeyde “toplu iş sözleşmesi görüşmesi yapma ve imzalama, grev eylemi de dahil olmak üzere, çıkarlarını korumak amacıyla, çıkar uyuşmazlıkları durumlarında, toplu eylem yapabilme hakkı”nı tanımaktadır. Tanınan haklar bu kadardır. Dikkat edileceği gibi, ILO Sözleşmelerine hiç atıfta bulunulmamaktadır. Ayrıca, grev hakkında yalnızca “çıkar uyuşmazlıklarında grev” olanaklıdır. Hak grevi, diğer bir deyişle, imzalanmış toplu iş sözleşmesinin işverenlerce uygulanmaması durumunda yapılan grev, bir hak olarak tanınmamıştır. AB Anayasası kabul edildikten sonra Türkiye’nin uymak zorunda olduğu, yalnızca yukarıda belirtilen sınırlı haklardır. Bunlar da zaten mevzuatımızda mevcuttur.

Avrupa Komisyonu’nun Türkiye’ye ilişkin ilerleme raporlarında sendikal hak ve özgürlüklere ilişkin bazı talepler yer almaktadır. Ancak ilerleme raporlarında sendikal haklar konusundaki eleştiri ve önerilerin hiçbir değeri ve zorlayıcı niteliği yoktur; çünkü bunlar yalnızca tavsiye niteliğindedir. Nitekim, Türkiye Hükümetleri bu konuyu öğrendiklerinden, bu alandaki talepleri de ciddiye almamaktadır.

(2) Türk Sendikalarının Avrupa Sendikacıardan Öğreneceği Önemli Birşey Yoktur

Avrupa Birliği ülkelerinin sendikacılık hareketleri ve geniş işçi kitleleri, kendi ülkelerinin ve sermayelerinin emperyalist politikalarını desteklemekte ve bu sayede emperyalist sömürden önemli bir pay almaktadır. Avrupa ülkelerinde işçi haklarının ve sendikal hakların elde edilmesinde büyük mücadeleler değil, bu emperyalist sömürü rol oynamıştır². Bu durum Türk sendikaları için iki sonuç doğurmaktadır.

Avrupa Birliği işçilerinin ve sendikalarının, Türk işçileri ve sendikaları ile bir işbirliği ve dayanışma niyeti veya çabası söz konusu değildir. Bu ülkelerin işçileri, kendi devletleriyle ve işverenleriyle birlikte hareket etmektedir. Nitekim, işçi tarafı, işveren tarafını “sosyal ortağımız” olarak nitelendirmektedir.

Diğer taraftan, AB ülkelerinin işçilerinin ve sendikalarının sorunlarıyla Türkiye’deki işçilerin ve sendikaların sorunları birbirinden tamamiyle farklıdır.

Türk sendikacılarının birinci görevi, Türkiye’ye yönelik emperyalist saldırıya karşı Türkiye’nin bütünlüğünü ve bağımsızlığını, ulusumuzun bütünlüğünü ve milli hakimiyeti (yani, demokrasiyi) savunmaktır. İşçi ve memur hakları ancak bağımsız bir ülkede gelişebilir ve anlamlıdır. Halbuki Avrupa Birliği sendikalarının böyle bir sorunu yoktur. Onların öncelikli çabası, ulusötesi şirketlerin yatırımlarını ve kâr gerçekleştirmelerini Avrupa’dan az gelişmiş ülkelere kaydırmasını önlemektir.

Ayrıca, Türkiye’de yıllardır büyük mücadelelerle hak almaya alışmış sendikalar vardır. Mücadele konusunda birileri birilerinden birşeyler öğrenecekse, Avrupalı sendikacıların Türk sendikacılarından öğrenecekleri çokşey vardır.

Diğer taraftan, Avrupa sendikalarının üst örgütü olan ve Türkiye’den TÜRK-İŞ, DİSK, HAK-İŞ ve KESK’in üyesi bulunduğu Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, Avrupa Birliği Komisyonu’nun (AB’nin hükümeti) yan örgütü niteliğindedir. Bu örgütün faaliyetlerinde harcanan paranın yüzde 85’ini AB Komisyonu karşılamaktadır. Bu örgüt, Avrupa Birliği’nin Türkiye düşmanı politikalarını desteklemekte, Türkiye’de azınlık yaratmaya çalışmakta, Kıbrıs’ın Rumların eline geçmesi için çaba göstermektedir.

² Bu konuda İngiltere, ABD ve Almanya örnekleri için bkz. Yıldırım Koç, **Batılı İşçi Sömürüye Ortak**, Bilgi Yay., Ankara. 2005.

(3) AB Emperyalistlerin Para Alan Sendikacılar Halkımızdan Kopmakta ve Sendikalarını Zayıflatmaktadır

Avrupa Birliği'nin Türk sendikacılığına verdiği en büyük zararlardan biri, bazı sendikalarımızı halk desteğinden mahrum bırakması olmuştur.

Avrupa Birliği Komisyonu, AB emperyalizminin çıkarlarına hizmet etmesi için çaba gösterdiği kesimlere para vermektedir. Mevzuatımıza göre, Türkiye'de Türk sendikalarının Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nden para almaları yasaktır. Ancak bazı sendikalar gerekli Bakanlar Kurulu izni alınmadan, Avrupa Birliği'nden para almıştır.

Bu konuda yolu açan örgüt, DİSK'tir. DİSK ilk olarak AB Komisyonu'ndan 150 bin Euro aldı. Daha sonra, DİSK, HAK-İŞ ve KESK, üyesi buldukları Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun aracılığıyla, AB Komisyonu'nun 1 milyon Euro'luk eğitim projesinde yer aldılar ve bu parayı harcadılar.

AB ile bu yakın ilişki, bu örgütlerin Kıbrıs, sözde Ermeni soykırım iddiaları, Türkiye'de azınlık yaratma çabaları, Fener Rum Patrikhanesi'ne ekümeniklik yetkilerinin verilmesi, Heybeliada Ruhban Okulu'nun açılması, misyonerlerin çalışmaları, yabancılara toprak satışı gibi konularda sessiz kalmalarına veya bazılarının bu konuların bir bölümünde emperyalist tezleri desteklemelerine yol açtı. Bu yanlış tavır ise sendikacılara olan güveni sarstı ve sendikacılık hareketini ciddi biçimde zayıflattı.

(4) Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye Dayattığı Politikalar, Ülkemizde İşsizliği Artırarak Sendikacılığa Büyük Darbe İndirmektedir

Türkiye'de sendikacılık hareketinin zayıflamasının en önemli nedeni, sürekli artan işsizliktir. Türkiye'de mevzuattan kaynaklanan sorunlar vardır; bunları aşmak olanaklıdır. Ancak artan işsizliğin yol açtığı ürkeklik ve hatta korku, sendikalaşmayı hızla geriletmektedir. Mevzuatı istediğiniz kadar demokratikleştirin, işsizlik belası olduğu sürece, sendikaların güçlenmesi olanaksızdır. Peki, giderek daha da artan işsizliğin sorumlusu kimdir? Emperyalizmdir; özel olarak da AB emperyalizmidir.

AB müktesebatında olmamasına rağmen sendikal hak ve özgürlüklerin savunucusu gibi göstermelik bir davranış içinde bulunan AB emperyalizmi, sendikacılığa en büyük darbeyi indiren güçtür; işsizliğin ana nedenlerinden biridir.

AB'nin yarattığı işsizliğin birinci nedeni, 1 Ocak 1996 tarihinde başlayan gümrük birliğidir. Bir dönem gümrük birliğinin savunuculuğunu yapanlar, aradan geçen 10 yıllık uygulama sonrasında bu ilişkinin Türkiye ekonomisi ve istihdam üzerindeki olumsuz etkisini kabul etmektedirler. Gümrük birliği, Türkiye'de işsizliğin artmasının ve sendikaların zayıflatılmasının önemli nedenlerinden biridir.

Avrupa Komisyonu'nun Türkiye'ye verdiği ve uygulanmasını istediği ilerleme raporlarında en önemli taleplerden biri, tarıma sağlanan devlet desteğinin kaldırılmasıdır. IMF'nin ve Dünya Bankası'nın talepleri de bu doğrultudadır. Zaten IMF ve Dünya Bankası gibi kuruluşları yöneten ikinci büyük güç, Avrupa Birliği'dir. Tarımda uygulattırılan politikalar, kırsal kesimde hızlı bir yoksullaşmaya ve mülksüzleşmeye yol açmakta, hızlı bir iç göçe neden olmaktadır. Bu da işsizliğin ve sendikaların zayıflatılmasının ana nedenlerinden biridir.

Avrupa Komisyonu'nun (AB emperyalizminin) doğrudan veya IMF-DB aracılığıyla dayattığı diğer bir talep, özelleştirme. Özelleştirme uygulamaları, kapatılan veya küçültülen kamu

kurum ve kuruluşları nedeniyle işsizliği artırmaktadır. Diğer taraftan, özelleştirmelerin özellikle tarım sektöründeki etkisi, yoksullaşma, mülksüzleşme ve göçtür.

Avrupa Birliği, Türklerin serbest dolaşımını 1986 yılı sonuna kadar tanımış olması gerekirken, bu yükümlülüğünü yerine getirmemiştir. Avrupa Komisyonu'nun 3 Ekim 2005 tarihli müzakere çerçeve belgesinde, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılımı durumunda bile vatandaşlarımızın serbest dolaşımının engellenebileceği belirtilmektedir. Buna karşılık, AB ülkeleri vatandaşlarının Türkiye'de çalışmalarının önündeki engeller tek taraflı olarak teker teker kaldırılmaktadır; Türkiye, AB'nin işsizlerine iş bulunduğu yer olmaktadır. Bunun anlamı da artan işsizliktir.

Avrupa Birliği, PKK'ya verdiği destekle de işsizliği artırmaktadır.

Türkiye'de kamu açıklarının önemli nedenlerinden biri, emperyalizmin maşası konumundaki bölücü terör örgütünün saldırıdır. Saldırıları karşısında kaçınılmaz olarak artırılan savunma harcamaları, kamu kaynaklarının verimli yatırımlara yönltilmesini engellemektedir. Geçmiş dönemlerde istihdam yaratılmasında önemli görevler üstlenmiş olan kamu kesimi, terörle mücadele sürecindeki harcamalar nedeniyle istihdam artıramamaktadır. Tam tersine, bütçe açıkları, kamu kesiminde istihdam daraltmanın gerekçeleri olarak kullanılmaktadır.

Terörle mücadelede kamu açıkları arttığında, hükümetler borçlanmaya gitmektedir. Borçlanma, Türkiye'deki gerçek faiz oranlarını artırmaktadır. Gerçek faiz oranları arttığında, sermayedarlar için çekici olan, devlete borç vermektir. Devlete borç veren sermayedar, parasını zamanında geri alacağından emindir. Halbuki bu parayla yatırım yapsa, hammadde ve enerji temininde, işçilerle ilişkilerde, ürettiği ürünü pazarlamada çeşitli sıkıntılar yaşayacaktır. Bu nedenle, elinde para olan kişi, yatırım yaparak istihdam yaratmak yerine, devlete borç vermeyi tercih etmektedir. Bölücü terör örgütünün eylemleri, bu yolla da işsizliğin artmasına ve sendikaların zayıflamasına neden olmaktadır. Türkiye'nin en büyük sanayi şirketlerinin bile toplam gelirleri içinde "faaliyet dışı gelir" olarak sınıflandırılan faiz gelirlerinin çok önemli bir payı vardır.

Terör eylemleriyle birlikte tarım sektöründe büyük bir çöküş yaşanmıştır. Bazı bölgelerde köylü tarlasına gidememiş, tarlasını ekememiştir. Hayvanlar meraya çıkarılamamıştır. Terör eylemlerinin durduğu dönemde Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da hayvancılık yeniden canlanmaya başlamıştı. Son aylarda yeniden başlayan terör eylemleri sonrasında, köylü elindeki hayvanı ucuz pahalı demeden elinden çıkarmaya başlamıştır. Tarımın çökertilmesiyle, terör korkusuyla veya teröre karşı mücadelede köylerin boşaltılmasıyla yüzbinlerce insan şehirlere göç etmiş ve işsizler ordusuna katılmıştır. İşsizler ordusuna katılan her insan, sendikacılık hareketine indirilen bir darbe demektir.

Ortada bir çıkmaz döngü vardır. Bölücü terör örgütünün eylemleri işsizliği artırmaktadır; artan işsizlik ve yoksulluk ise terör eylemlerini güçlendirmektedir. Bu arada darbeyi çalışanlar ve sendikacılık hareketi yemektir. Artan işsizlikle birlikte sendikal örgütlenme büyük sıkıntılar yaşamaktadır. İşverenler, sendikalarda örgütlenen işçileri işten çıkardıklarında, onların yerine koyabilecekleri milyonlarca işsiz bulabilmektedir. İşçiyi koruyucu hukuki düzenlemeler, artan işsizlik nedeniyle işlemez hale gelmektedir. Milyonlarca işçi, kayıt dışı sektörde, en temel hak ve özgürlüklerden ve sosyal güvenceden mahrum bir biçimde çalışmayı kabule zorlanmaktadır. Bunun en önemli nedeni ise, Avrupa Birliği'nin açıkça veya gizlice desteklediği bölücü terör faaliyetleridir.

Sonuç

Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye de, milletimize de, işçilerimize ve memurlarımıza da, sendikalarımıza da büyük zararı vardır. Bu nedenle, bugün sendikalarımızın önde gelen görevi, Avrupa Birliği'nin dayatmalarına karşı Türkiye Cumhuriyeti'nin bütünlüğünü ve

bağımsızlığını, ulusumuzun bütünlüğünü, milli hakimiyeti ve demokrasiyi savunmak olmalıdır. IMF'nin, Dünya Bankası'nın, ABD'nin veya AB'nin yönettiği bir sömürge de, işçi-
memur hakları da, sendikal hak ve özgürlükler de olamaz. Sendikal hak ve özgürlükleri geliştirmenin yolu, Avrupa Birliği ve ABD emperyalizmine karşı mücadeleden geçmektedir.

Avrupa Parlamentosu'nun Alman üyesi Cem Özdemir doğru söylemiyor. 85 yıl önce Baku Doğu Halkları Kurultayı'nın ABD, Avrupa ve Japon işçilerine yaptığı çağrıda yer alan cümle ise doğrudur:

“Bizim yaralarımızı görmediniz; bizim keder ve yakınma dolu şarkılarımızı duymadınız; bizim insan değil de sığır olduğumuzu söylediklerinde, sizin kendi zalimlerinize inandınız. **Sizler ki kapitalistlere köpeklik ediyordunuz; bizi kendi köpekleriniz olarak gördünüz.**”